

KMETSKI LIST

Številka 8

Ljubljana dne 22. februarja 1939

Leto XXI

Čas zori in narod kliče

Najbolj neprimerna je v politiki — čustvenost; kajti prav politika je polje suhe stvarnosti, je delo prvenstveno gospodarskega značaja z vsemi odtenki in odcepki zamotanih gospodarskih problemov, ki pretresajo ves ustroj ne le pri nas, ampak ves ustroj sedanje človeške družbe sploh.

Svetovna vojna je spravila svet iz ravnotežja, ki je dotlej veljalo, dasi je bilo samo navidezno. Trhli konglomerat srednje Evrope, ki se je imenoval avstroogrška monarhija, se je razdrobil. S silo vzdrževano ravnovesje v tem predelu je bilo porušeno, kar je imelo široke in tehtne posledice. Na razvalinah so se pojavile mlade sile dotlej zatiranih narodov, zlasti slovenskih, v ostalem svetu pa je nastala cela vrsta novih trenj v borbi okrog razdelitve interesnih področij.

Kljub vsemu pa opazamo nekaj, namreč da sta

preteklost in sedanjost

med seboj organsko povezani. Ta povezanost je tako silna in nerazdružna, da je ne porušijo niti dolga stoletja, kaj šele posamezne generacije.

Samo pogledimo n. pr. politiko Apeninskega polotoka v rimski dobi. Klic v starorimskem senatu »V ostalem pa sodim, da je treba Kartagino porušiti« je čudovito podoben političnim zahtevam sedanjosti, čeprav so med njim in med danes minula tisočletja. Kdor ne verjame, naj se malo ozre po zgodovini, pa se mu bo odprlo in posvetilo.

Kdo more tedaj ob takih živih in nepobitnih dokazih

biti še toliko naiven in verjeti, da sama sprememba oseb reši velike probleme? Kdo si more misliti, da se bo čez noč kje razcvel paradiž, če se toliko in toliko »popisanih listov« zamenja z novimi »nepopisanimi«, katerih življenjske sile in delovne sposobnosti še nihče ne pozna?

Ne maramo tu govoriti o podrobnostih, ker se nam zdi, da ne kaže vsega obešati na veliki zvon. Zato smo samo nakazali in mimogrede opozorili na to, da je demagogija slab recept za zdravljenje političnih ran. Časi so preresni za take zaletavščine in narod želi bolj tehtne besede, zlasti pa

tehtnih dejanj

in dokazov, da gremo v novo dobo. Teh dokazov mu seveda ne moremo dati z obglavljanjem posameznih ljudi in s slepim postavljanjem drugih, ampak samo — z delom. Delo in zopet delo, to mora biti danes vodilno geslo in življenjski kažipot vsakega poštenega človeka.

Ce pa naj to delo rodi sadove, je treba združiti in povezati vse pozitivne sile naroda brez ozira na datum in letnico rojstva. Slab politik bi bil, kdor bi talente in sposobnosti posameznikov presojal po tem, katerega dne in leta so se rodili. Če pa že

hoče kdo v politiki uganjati kabalizem, dokazuje s tem pač svojo neresnost, če ne celo svoje nesposobnosti.

Narod in čreda

ovac, ki bi tiščale glave skupaj, ampak je po enotnih smernicah misleč in enotno stremelj organizem, ki iz sebe, iz lastne moči hoče dajati smer dogajanjem in toku razvoja. Demokratično pojmovanje in vrednotenje naroda zato nikoli ne pozna meje ali celo prepadov med »maso«, podzvedno in brezoblično množico in »voditeljstvom«, torej nekakim mesijansko navdahnjenim in privilegiranim poedincem, ki se mu mora narod slepo klanjati in pokoriti.

Pod vplivom tujih, nam Slovanom docela nedostopnih in celo nasprotnih miselnosti so se taki poskusi tekom zadnjih let ponovno dogajali tudi na jugoslovanskih tleh. V ponos in v zadoščenje pa nam je, ko lahko ugotovimo, da so vselej žalostno propadli.

Nevarnost

teh poskusov še ni minila, ker je še vedno precej takih ljudi, ki jim je oblast smoter in vsebina vsega življenja. Razen njih imamo take, ki mislijo, da je sreča vsega naroda vsebovana v tuji miselnosti in da je rešitev naroda v tem, da s svojimi žulji podpira, vzdržuje in rešuje oblast tujine.

Mislimo, da je naša beseda z ozirom na razmere dovolj jasna tudi tistim, ki so miselno počasni. Prav zato pa, ker ta nevarnost še ni odstranjena in niti premagana, je dolžnost vseh resničnih poštenjakov, da na to nevarnost narod opozarjajo. To niso sirenski glasovi, ampak življenjski klic, s katerim ne rešujemo poedincev ali njih položajev, temveč po svoji vesti in dolžnosti opozarjamo vso javnost.

Ljudstvo odloča

Kmetški program je bil in ostane demokratičen. Hierarhija — pa bodi taka ali drugačna — mu je bila, je in mu bo ostala tuja. Zato je več ko nerodnost, če kdo hoče narodovo odločitev nekako predstiniti.

Ne, ne, v politiki prerokovanja ne veljajo čisto nič. Pameten, realen politik se zato nikoli ne ukvarja z njimi. Najbolj naivnega političnega otroka pa mora tudi še sveža polpreteklost nedavnih dogodkov poučiti, kako politična prerokovanja gredo nerada v klas.

Treba je vse kaj drugega! Treba je svobode v besedi, tisku, gibanju, treba je tistih osnovnih človeških pravic, brez katerih tudi najboljši narod shira.

In zato, da te pravice narod doseže, zato on sam kliče k složnemu nastopu vseh poštenih sil na slovenskih tleh! Kdor gre po naših vaseh, kdor posluša izjave v borbi prekaljenih slovenskih kmetških korenin, ta bo poznal in razumel ta klic. Ne sama tol

Sprejel ga bo za svojega in bo sam sebe in svoje osebne želje in koristi popolnoma podredil samo temu klicu.

Prepričani smo, da večina zrelih ljudi pri nas razume duh časa. Da je vmes kaj odpadkov in smeti, to nas ne moti. V viharju se drevo očisti vsega nagnitega in trhlega, v urah preskušnje pa se pokaže, kdo služi ideji in z njo narodu, kdo pa požrešnemu piskru svojega lastnega korita.

Narod kliče — in mi gremo z njim!

Namere dr. Stojadinovića

Hrvatski listi so objavili in razkrili skrivnostne načrte bivšega predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića, ki je nameraval s pooblastitvijo v letošnjem finančnem zakonu odpraviti navidezno demokracijo njegovega režima in jo zamenjati z osebno diktaturo. Juturnji list piše med drugim:

»Ključ za spoznavanje, kaj je dr. Stojadinović nameraval storiti, da je načrt finančnega zakona, prav za prav le nekateri členi, katere je dr. Stojadinović prav zadnji čas skrivaj znal vtihotapiti v finančni zakonski načrt.

Iz političnih členov, ki so bili v finančnem zakonu v skrajno zaviti obliki, se razvidi, da je g. dr. Stojadinović hotel odpraviti samo misel parlamentarizma in demokracije ter uvesti osebni režim svoje oblasti, ustvariti totalitarni sistem, ki bi bil on njegov vodja. Zagotovil je sebi in svojim najbližjim popolno oblast navzdol in navzgor!

Tisti členi v finančnem zakonu dajo popolno oblast, ki ni nikomur odgovorna, izvršni vladi. V teh členih je hotel docela odpraviti razsojevalno vlogo sodstva med ljudstvom in oblastjo. Nalogo upravnega sodišča je hotel okrniti na nič. Po zamisli svojega finančnega zakona je hotel odpraviti še zadnje odbore ter za večne čase zagotoviti oblast v občinah peščici svojih. Ti členi so hoteli med ljudstvom vzbuditi odpor, kar naj bi bil povod za »močno roko«.

Župnik Križman, vodja slovenskega dela Jugorasa — Zveze združenih delavcev — je moral vedeti za te člene finančnega zakona, in je šele tedaj razumljiva njegova nedavna izjava, da bo slovenski del Jugorasa prevzel vse socialne ustanove, da bo ostala samo Jugoraso — strokovna delavska organizacija itd.

Radikali

Staroradikalni odbor je imel pretekli teden konferenco v stanovanju Miše Trifunovića. Po sestanku je odšel Trifunović v Knjaževac, da je obvestil Aco Stanojevića o radikalnih razgovorih.

Sreska organizacija

Jugoslov. nacionalne stranke ljubljansko okoličje je imela preteklo nedeljo širšo sejo, ki jo je vodil njen predsednik tov. Ivan Pipan. Med drugim je bil obnovljen tudi odbor sreske organizacije in sprejeti so bili potrebni sklepi za delo. Politično poročilo je podal senator dr. Albert Kramer, ki so ga odborniki toplo pozdravili in z odobravanjem sprejeli.

Ne sramotite kmeta!

Koliko blatenja in sramote mora prenesti naš kmetijski človek iz dneva v dan — pri tem ni več nobene meje. Bombardirajo ga razni časopisi, ki s krinko na obrazu skušajo prikazati, da so njegovi prijatelji in vodniki, toda vsaka, v njih natisnjena beseda pomeni sramotenje in laž. Na drugi strani pa ta papir kakor po nekem načrtu hoče vzgojiti našega kmetijskega človeka za manjvrednega in ponižanega, kakor so ga vzgajali takj vodniki že nekaj sto let. Predvsem moram poudariti, da ti ljudje dosledno uporabljajo besedo »kmečki«, ki pomeni našo sramoto, naše blatenje in norčevanje! Ti ljudje, ki skušajo na nedolžnem papirju še naprej izkoriščati čustva kmetijskega človeka, so v svoji nesramnosti tako zakrknjeni, da nam kmetom, ki kaj vemo, res ne preostane drugo kakor da vzamemo motike in kose, pa tem pokvarjencem pokažemo kaj smo in kdo smo!

»Kmečki«

pomeni za kmetijskega človeka blatenje in omalovaževanje. Besedo »kmečki« uporabljajo danes samo tisti, ki še vedno hočejo nevednost ljudstva vzdržati tam, kjer je bila — v večni temi! — Pravilna je po slovnici in po novem času samo beseda

»kmetijski«

ki je glasnica novega časa, ki predstavlja tudi mejnik med dobo največjega ponižanja in novim časom.

V nekaterih slovarjih najdemo pravilno povedano kmetijski (Glonar); v drugih zopet ne. Poudarjamo ob tej priliki, da tudi tisti slovniki, ki uporabljajo besedo »kmečki«, morajo rabiti, tudi če bi bilo še tisočkrat bolj pravilno »kmečki« kot »kmetijski«, da bomo vsi poštenj ljudje uporabljali besedo »kmetijski«, ker je glasnica nove dobe in pomeni prelom s tistim časom, ko smo kmetje bili še podložniki posvetnih in cerkvenih fevdalcev in ko je beseda »kmečki« pomenila samo umazanijo, blato, zavrženost, zastalost, neumnost, manjvrednost itd. Stara doba je minula. Ostali smo na svoji zemlji kmetje, kmetijski ljudje, ki se bomo potrudili, da bomo tudi tistim buticam vcepili spoznanje in spoštovanje do vsega kmetijskega, ki menda mislijo, da smo še vedno v za njih blaženih fevdalnih časih. Ali se hočete iz nas še vedno norčevati?

Tovariši kmetje!

Samo malo razmislite! Poglejte naslove časopisov, ki prihajajo k vam; pogledajte v ozadje,

da boste spoznali kdo te časopise piše! Poglejte tovariši, na široko odprite oči in vaše dognanje bo porazno! Večina teh ljudi niti ne razlikuje rži od pšenice, ne ve, da se ozimne sejejo v jeseni; sploh ne vedo odkod prihaja kruh, pa vam pišejo časopise za kmete. Neverjetno se zdi človeku, kako dosledno uporabljajo sramotilno besedo »kmečki« in v isti sapi govorijo o kmetovih žuljih, ki jih še nikdar niso videli in nikdar občutili!

V nekem takšnem listu čitam: »kmečko socialno zavarovanje«; »Temelji za rešitev kmečkega stanja« itd. Pod temi naslovi se obravnavajo reči, ki so bile že davno sprožene in obdelane, danes bi jih trebalo samo izvršiti. Potrpežljivi papir pa danes zopet pogreva prazno slamo in ničesar ne pove ali je kdo, in če bo sploh v bližnji bodočnosti, kdo kaj napravil v tem smislu. Prazno čevkanje je to. Zlasti zaradi tega, ker je bilo že večkrat povedano kako je temu odpomoči, pa vkljub temu ta reven papir tako dobrosrčno o vsem tem molči in naprej mlati slamo. Ali mislite, da smo kmetje res takšni norci!

Poniževati

pa se ti večni grešniki menda ne mislijo odvaditi. Na široko natisnjeno stoji v tistem pisanju o uspehih drugih narodov, o naši nezvesti in pomanjkljivosti, da se v našem kmetiskem človeku po vsej sili mora vzbuditi čut manjvrednosti. Povejte rajši pisuni, kdo je kriv današnje miselnosti kmetijskega človeka, kdo ga je vzgajal v manjvrednosti skozi stoletja, kdo je sploh bil njegov edini vzgojitelj, da danes tega človeka zopet devljete v nič, vi grešniki, ki ste povzročili vse to gorje. Kdo je kriv, če nima več narod poštenja? Jeza spreleti človeka, ko s pratom pokaže zločinca in povzročitelja vse narodne, zlasti pa kmetijske nesreče, da ta propalica še danes brezvestno sramoti našega kmetijskega človeka in mu skuša biti vodnik. Tolaži pa nas istočasno misel, da se to prokletstvo mora maščevati nad zločincem; vsaka krivica je enkrat kaznovana! Zapomnite si pisuni: kazen pride gotovo, prej ali slej! Ti kmet, tovariši, pa poženi farizeje iz svojega, po njih osramotenega doma. Tovariši kmetje, prihodnjic vam bom o tem napisal nekaj novih resnic.

■ Tudi v Španiji število rojstev nazaduje. Leta 1900. se je na 1000 prebivalcev rodilo še 34 otrok, leta 1936. pa že samo 28. Najmanj otrok pride na svet v Kataloniji.

Nezakonci in naša morala

Na vsak korak človek lahko spozna, kako smo ljudje v svojem razvoju kljub zunanji življenjski naglici neverjetno togi in neokretni, v marsikaterem oziru pa tudi strahotno neusmiljeni.

Koliko se pri nas govori in piše o krščanski ljubezni, o vseobčem človeškem bratstvu, o socialnem čutu, o lajšanju siromaštva in podobnih lepih čednostih, ki večinoma ostajajo na papirju in oživljajo samo v priložnostnih ali slavnostnih govorih raznih govornikov in govornic. Skoro hitreje ko beseda navadno zamro te lepe čednosti, ki jih brezobzirno prekriči zver v človeku.

Trpek dokaz o brezčutnosti sodobnega človeka je poglavje o nezakonskem otroku, o tem najbolj nedolžnem trpinu v človeški družbi, ki je v naprej obojen in izobčen samo zaradi tega, ker mu roditelja nista pravočasno preskrbela legitimacije o zakonitosti njegovega rojstva.

Naš besednjak zaklad pozna za takega življenjskega siromaka vrsto sramotilnih izrazov. Po vseod, zlasti pa marsikje na deželi vidijo v nezakonskem otroku nekaj manjvrednega. Mesto da bi vsaj oblast skušala tega siromaka varovati in

braniti, ga še sama udari z oznako »nezakonski«, ki se vleče vse življenje po vseh njegovih listinah in uradnih potrdilih. In vendar ne gre tu za golo registracijo, ampak za — obsodbo, da, celo za prav kruto obsodbo bitja, ki ni prav ničesar zgrešilo. Po zaslugi sto in stoletne vzgoje je namreč v pojmovanju naroda nezakonski otrok še vedno — sad greha, plod nečistosti in torej — nekaj manj vrednega, če ne celo priskutnega.

Značilna za moralno gnilobo in propalost sedanje družbe je vsekakor okolnost, da nikomur preveč ne zameri, če »greši« in »nečistuje«, samo da se iz tega ne rodi — otrok! Prav tako naše licemerstvo s plaščem odpuščanja in pozabljenja pokrije vse »nezakonstvo« takih »zakonskih« otrok, ki so bili spočeti v trenutku, ko je krepkejša ali tudi nežnejša zakonska polovica mimogrede malo skočila čez ojnice. Kljub vsemu ljubezenskemu tihotapstvu je tak otrok — legitimen. Na srečo zanj še nismo v statistiki iznašli niti posebne rubrike niti posebne oznake.

Te in take misli človeka obhajajo, ko čita topla in tehtna izvajanja ge. Daro Pavlovičeve

iz Beograda, ki vzklika: »Nezakonska mati obtožuje družbo zaradi nekrščanskega postopanja z njenim detetom.«

Naj navedemo nekaj zanimivih in nad vse poučnih številk o nezakonskih otrocih!

Leta 1937. se je v naši državi rodilo vsega 22.511 nezakonskih otrok, kar znese približno 5 odstotkov vseh živorojencev. Ako proučujemo te številk po posameznih banovinah, lahko ugotovimo zelo zanimive posebnosti. Največ nezakonskih otrok ima savska banovina, njej sledita dunavska in dravska. V odstotkih pa je vrstni red drugačen. Povprečno največ nezakonskih otrok ima dravska — 12%, tedaj več ko dvakrat toliko, kolikor znaša državno povprečje; dunavska jih ima 10%, savska pa 8%. Te tri banovine in okrožje mesta Beograda (11%) visoko presegajo državno povprečje, dočim so ostale banovine globoko pod njim. Najbolj se mu še približuje moravska (4%), nato sledi primorska in vrbaska (vsaka po 3%), najboljše pa so one banovine, kjer je prebivalstvo pretežno pravoslavne ali muslimanske vere. Tako ima drinska le 2%, vardarska in zetska pa celo le 1% nezakonskih otrok.

Te številk nam pokažejo prav presenetljivo resnico, da imamo Slovenci procentualno največ — nezakonskih otrok.

To da misliti! Prvič bi se morali prav mi zaradi tega in prav zaradi tega za nezakonskega otroka in njegove pravice posebej zavzeti. Saj vendar vemo in nam celo naša kulturna zgodovina izpričuje, da nezakonski otrok ni nič slabši, ampak čisto celo boljši od zakonskega. V četvorici tako zvane slovenske moderne: Cankar, Kette, Murn, Zupančič, je bil Josip Murn nezakonski otrok kmetijskega dekleta, ki je prišlo s trebuhom za kruhom v Ljubljano. In vendar nam je usoda v tem nezakonskem siromaku poklonila velikega pesnika, čegar ime morajo s spoštovanjem izgovarjati celo najbolj privilegirana zakonska usta.

Usodo nezakonskih otrok in mater so kot krivico občutili in bičali naši duševni velikani: Prešern, Aškerc, Cankar. Čas bi bil, da se končno tudi »merodajni faktorji« zganejo.

Druga misel, ki se vzbuja ob pregledovanju te statistike, pa nehoti vprašuje, zakaj je v naši banovini spolna morala tako nizka. Res je pri nas naseljenost gostejša, res je še mnogo drugih činiteljev vmes, ki to sopolpešujejo. Neutajljivo pa je tudi dejstvo, da je naša vzgoja vse preveč svetohlinsko-hinavska in da je prav ta okolnost med glavnimi pospeševalci take spolne morale, kakršna se nam kaže v statistiki.

Zato veljaj ob sklepu, da moramo z vsemi silami delati na to, da se vzgoja našega človeka poglobi in oplemeniti. Treba mu je pouka, zlasti tudi dekletom, treba mu je vzbuditi vero v dostojanstvo samega sebe in v naravno svetost telesa. Treba mu je zgodaj in na primeren način pojasniti odgovornost ljubezni, treba mu je torej vsestranske jasnosti in svetlobe. To ni nobeno pohujševanje, ampak prej očiščevanje misli in pojmov. To je pot navzgor, je pot k zdravju in k pravilnemu pojmovanju naravnih nagonov, ki jih lahko etično uravnava samo vsestransko odkrito srčno vzgojen človek.

Sokoli zborujejo po svojem zakonu

Starosta Sokolske župe v Mariboru dr. Milan Gorišek je bil kaznovan na dan 1000 globe, ker ni prijavil občnega zbora sokolske župe policijski upravi.

Banska uprava je pritožbo odbila, a je kazneni znižala na dan 200. Upravno sodišče v Celju je tožbo zavrnilo. Dr. Gorišek je šel na Državni svet. Tu je bila njegova tožba v celoti sprejeta. Državni svet je razveljavil vse kazenske odločbe kot v zakonu neosnovane, ker so za sokolske skupščine merodajne deleže zakona o Sokolu kr. Jugoslavije.

Doma in drugod

Izjava vlade

Narodna skupščina je bila sklicana pretekli četrtek. Dopoldne so bile volitve predsedništva. Za predsednika je bil izvoljen g. Milan Simonović. Opozicija se volitev ni udeležila in je za časa glasovanja zapustila dvorano. Pristaši bivšega predsednika vlade g. dr. Milana Stojadinovića niso postavili svoje kandidatne liste, marveč so oddali prazne listke. Bilo jih je vseh skupaj 35. Simonović je dobil 257 glasov.

Istega dne je bila sklicana druga seja narodne skupščine, na kateri je vlada Dragiša Cvetkovića dala svojo izjavo. Vsa politična javnost je napeto pričakovala vladino izjavo, iz katere naj bi bila razvidna smer njene politike, delokrog njenega dela ter napoved načina upravljanja državnih poslov.

Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković je prečital na popoldanski seji tole deklaracijo (izjavo):

»Gospodje poslanci! Kr. vlada, ki ji imam čast predsedovati, se je sestavila, da se loti konsolidiranja in ureditve naših notranjih razmer, da pripravi ureditev tistih vprašanj, ki so pogoj za to utrditev, in da razen tega zbere vse narodne sile, ki so se doslej jalovalo zapravljale v medsebojnem trenju, ter da jih v trajnem notranjem miru uporabi za graditev take državne politike, ki bo porok popolnega miru v državi, gospodarskega blagostanja ter varnosti in miru na mejah.

Hrvatsko vprašanje

Na tej poti je eno izmed glavnih vprašanj nedvomno ureditev razmer v naziranju, ki obstoji že 20 let pri bratih Hrvatih o osnovnih problemih naše državne politike. Stojč na načelu, da se morajo med nami ustvariti trajni, boljši in trdnjši odnosi glede sodelovanja v državnem življenju na temelju popolne enakopravnosti, in upoštevajoč pri tem važne momente naše zgodovinske preteklosti, misli kr. vlada, da mora biti sporazum s Hrvati kot hrvatsko vprašanje njena jasna in odločna politika. Zato morajo biti že priprave za to veliko pot takšnega značaja, da bodo odločno pustile ob strani vse metode preteklosti, ki so ta najvažnejši notranjdržavni problem z raznim taktiziranjem oddaljile od njegove prave ureditve.

Kr. vlada misli, da se more po tej poti ustvariti čvrst temelj za novo usmeritev naše notranje politike. Kr. vlada želi, da se v ozračju vzajemnega bratskega razumevanja in strpnosti lotimo urejanja te zgodovinske naloge. Toda ravno zaradi njenega velikega pomena in košljivosti se moramo vsi zavedati, da se morajo avtoriteta države, javni in socialni red, varnost imetja in red v upravi v celoti ohraniti.

Zunanja politika nespremenjena

V zunanjepolitičnem pogledu bo kr. vlada nadaljevala dosedanje politiko z istim prizadevanjem in v isti smeri, s ciljem ohranitve miru in politične okrepitve naše države. Kraljevini Jugoslaviji se je v zadnjih štirih in pol leta pod vodstvom kr. namestništva posrečilo z vztrajno in konstruktivno politiko doseči z vesilami in z vsemi sosedami tesnejše prijateljske stike. Pozitivni rezultati zadnjih let dokazujejo, da so bila pota, ki si jih je začrtala zunanja politika Jugoslavije za dosego mednarodnega sporazuma, prava. Zato je bilo v težkih mednarodnih političnih časih zmerom možno držati se smeri, ki je pokazala, da živi kraljevina Jugoslavija z vsemi državami v dobrem in urejenem razmerju. Naloga naše zunanje politike bo tudi v bodoče v tem, da bo skrbno čuvala > pridobljena prijateljstva, da bo vsa dobra razmerja negovala in jih izgradila v najboljšem smislu.

Kr. vlada je prepričana, da bo za takšen svoj program deležna podpore javnosti in podpore te zbornice, kar je neobhodno potrebno za uspeh dobre državne politike, in da bo pri požrtvovalnem delu v tej smeri deležna visokega zaupanja kr. namestništva.

Hrvatsko časopisje, zlasti »Hrvatski dnevnik« pravi, da je treba počakati na dela. Iz njih se bo šele moglo videti, kaj in kako misli nova vlada storiti, da se pripravi pot in ustvari pogoji za ureditev vseh nerešenih vprašanj, zlasti hrvatskega vprašanja. »Hrvatski dnevnik« navaja v nedeljski številki nekaj podatkov, iz katerih je razvidno, kaj je povzročilo hrvatsko vprašanje in v čem se se čutili Hrvati prikrašane ves čas našega državnega življenja. Tako pravi, da so znašali lansko leto državni dohodki na ozemlju savske banovine okrog dve mili-

Cincar-Marković, naš novi zunanji minister v poslaniški uniformi.

jardi in 600 milijonov dinarjev, a se je porabilo za potrebe savske banovine le okrog ene milijarde in 400 milijonov dinarjev, dočim je odšla ostala vsota v Beograd. Dalje navaja dr. Mačkovo glasilo, da je prejelo zagrebsko vseučilišče nad 60 milijon v dinarjev manj v zadnjih desetih letih kakor beograjsko, čeprav se nahaja v Zagrebu ena fakulteta (živinozdravniška) več kot v Beogradu.

Zato je »Hrvatski dnevnik« mnenja, da se more enakopravnost zagotoviti le tako, da prispeva k skupnim državnim stroškom vsaka pokrajina sorazmerno na njo odpadajočo svoto, a vsi ostali dohodki naj se uporabijo za potrebe tiste pokrajine, v kateri so se dohodki zbrali.

Beograjska »Politikac« pravi, da vladina deklaracija zato ne navaja posameznih vprašanj, ki jih je treba rešiti, ker prejšnje vlade svedčano danih obljub niso izpolnile, čeprav so določno napovedale v svojih izjavah pred parlamentom, kaj bodo narodu dale. Tako je Stojadinovića vlada obljubila svobodo tiska, svobodo zborovanja in tajne volitve pa ni dala niti enega, niti drugega. Nasprotno! Sedaj prinašajo časopisi vesti o tem, da je Stojadinovića režim pripravil celo vrsto pooblastil v finančnem zakonu, ki bi mu naj zagotovili vso oblast in uvedbo fašistične diktature v Jugoslaviji.

Časopisje pričakuje in misli, da bo Cvetkovića vlada najprej spravila pod streho proračun. To delo mora biti opravljeno do 1. aprila. V finančni zakon bo vlada vnesla pooblastila za spremembo političnih zakonov. Nato bo popravila vse politične krivice, ki jih je Stojadinovića režim prizadejal političnim nasprotnikom.

Časopisje poroča, da so bili po nekaterih banovinah že vrnjeni na svoja stara službena mesta vsi oni državni, ali samoupravni uslužbenci, ki so bili odpuščeni ali premeščeni zato, ker so volili pri decembrskih volitvah dr. Vladimirja Mačka. Pričakovati je, da se bodo različne krivice tudi drugod popravile. Poleg političnih, se pričakuje popravo tudi gospodarskih in socialnih krivic, ki jih je nad političnim nasprotnikom zagrešil Stojadinovića režim. Kadar bo vse to storjeno, bo nekaj pogojev ustvarjenih za naslednje politične ukrepe.

Gospodarska politika

V svoji gospodarski in finančni politiki bo kr. vlada posvetila vso svojo pozornost temu, da se smotrno in po načrtu zagotovi najugodnejši pogoji, tako materialni kakor tehnični in psihološki, za čim boljši gospodarski napredek v državi, tako da bo postopno diferenciranje našega gospodarstva in boljša izraba naših možnosti pripomogla k splošni povzdigi ljudskega blagostanja in gospodarske neodvisnosti. Stojimo brezpogojno na stališču, da je proračunsko ravnotežje osnova in temelj dobrih državnih financ. Kr. vlada bo pri tem upoštevala plačilno moč prebivalstva in pravilno razdelitev bremen. Še posebej bo pa posvetila pozornost javnemu kreditu v državi in izboljšanju pogojev za razvoj narodnega varčevanja ter bo zagotovila stabilnost našega denarja.

Skupščinski odbori

Na sobotni seji narodne skupščine so bili izvoljeni stalni skupščinski odbori. Odborov je pet: finančni, upravni, imunitetni, verifikacijski in odbor za prošnje in pritožbe.

Proračun

Minister financ g. dr. Gjuričić je predložil skupščini državni proračun za leto 1939. in 1940. Proračun je za 762 milijonov dinarjev večji od tekočega in znaša okrog 12 milijard in 942 milijonov dinarjev. Finančni odbor narodne skupščine je pričel v ponedeljek pretresati novi proračun.

Strankino gibanje

Preteklo nedeljo so se vršile seje sreskih odborov v Slovenj Gradcu in Slov. Konjicah.

Senat

Koncem preteklega tedna se je vršila tudi seja senata, ki je izvolila pet stalnih odborov. Zedinjena opozicija se volitev ni udeležila in v odborih ne bo sodelovala.

Banovinski proračun

Zasedanje banovinskega sveta je bilo končano preteklo soboto. Proračun za Slovenijo je bil sprejet v iznosu, kakor je bil prvotno predložen. Celokupni izdatki bodo znašali 199 milijonov 791.720 din in istotoliko bo banska uprava pobrala na banovinskih dokladah in drugih davščinah.

Živinske kužne bolezni ponehujejo

Po uradnem poročilu o živalskih kužnih boleznih sta svinavka in parkljevka ponehali v okrajih Brežice, Črnomelj, Ljubljana mesto, Ljubljana okolica in Maribor desni breg. Bolezen pa še razaja v občini Ljutomer, v Kamnici pri Mariboru, v Dobrenju in v Pesnici.

Sodna dražba

Pri sreskem sodišču v Smarju pri Jelšah se bo dne 1. marca 1939. vršila sodna dražba posestva: vl. št. 86. k. o. Smarje. Cenilna vrednost din 114.321'60, najnižji ponudek din 76.500'—. Posestvo sestoji iz hiše, gospodarskega poslopja, svinjskega hleva, vodnjakov, travnikov, pašnikov, njiv, vinogradov, vinskega hrama, stiskalnice, vrta, sadonosnika, gozda. — Točne podatke se poišče pri sreskem sodišču v Smarju pri Jelšah.

Kaj se godi po svetu

Kulise španske tragedije

se počasi odgrinjajo. Kolikor bolj gre vojna h koncu, toliko bolj je vidna tekma velesil. Zdi se, da sta v španskem vprašanju Italija in Nemčija imeli nekoliko pomanjkljive račune, ko sta se zanašali na slabost Anglije in Francije.

Kakor sta bili zapadni velesili glede Španije popustljivi; sta se vendar znali spretno izogibati oboroženemu sporu z Nemčijo in Italijo, ki bi bil brez dvoma izzval grozovito svetovno prelivanje krvi.

Zadnje čase se je položaj še bolj spremenil. Angleška in francoska diplomacija sta v tekmi z Italijo in Nemčijo zastavili vse svoje sile in sta jeli korak za korakom zmagovati.

Na eni strani vidimo prizadevanja Anglije in Francije, da stopita v neposredne stike z generalom Francom, kar nakazuje možnost bližnjega priznanja Francove vlade s strani obeh zapadnih velesil, na drugi strani pa je važna zadnja angleška usluga Francovi vladi v zadevi zasedbe balearskega otoka Minorce.

Diplomatska važnost angleškega postopanja v minorški zadevi je izredno velika. Prvič v dolgem razpletu španske državljanske vojne se je namreč zgodilo, da je general Franco dosegel konkreten uspeh proti republikancem z angleško pomočjo. To pa se ni zgodilo brez francoskega pristanka, iz česar bi se dalo sklepati, da odgovarja ta spremenjena španska taktika trenutni politiki obeh zapadnih velesil. Po njej bi se dalo tudi sklepati, da že sedaj računajo v Londonu in Parizu s končno zmago generala Franca Okolnosti, v katerih se je izvršila zasedba Minorce po Francovih zastopnikih, nam nadalje odkrivajo, da je angleška vlada hotela z lastnim omogočenjem pogajanj med republikanci in nacionalisti, ki so se pogajali neposredno, preprečiti sleherno drugačno zasedbo otoka. Z jamstvi, ki jih je Anglija v ta namen prejela od Francovega zastopnika, kakor je to Chamberlain poudaril v svoji izjavi v spodnji zbornici v ponedeljek, je Anglija nedvomno dosegla svoj namen.

Nemške zahteve

Kakor poroča angleški tisk, bi Nemčija jamčila za varnost novih češkoslovaških meja pod temi pogoji:

1. Češkoslovaška bi morala postati popolnoma nevtralna.
2. Zunanja politika Češkoslovaške bi morala biti v popolnem skladu z nemško zunanjo politiko, toda pristop k protikominterni pogodbi — dasi je poželen — ni neogibno potreben.
3. Češkoslovaška mora takoj izstopiti iz Zveze narodov.
4. Češkoslovaška vojska se mora zmanjšati do krajnjih mej.
5. Del češkoslovaške zlate zaloge mora dobiti Nemčija.
6. Češkoslovaški denar, ki je v sudetskih pokrajinah, se mora odkupiti s češkoslovaškim blagom ali surovinami.
7. Češkoslovaška tržišča morajo biti brez vsega zagotovljena Nemčiji in sudetskemu industrijskemu področju.
8. V Češkoslovaški ne smejo ustanoviti nikake industrije, ki bi mogla tekmovati obstoječi industriji v Sudetih.
9. Češkoslovaška mora izdati protižidovske zakone, podobne nürnberškim zakonom.
10. Iz češkoslovaške vojske in civilne uprave morajo izločiti vse tiste osebe, za katere bi Nemčija tak postopek zahtevala.
11. Nemško ljudstvo v Češkoslovaški mora uživati vse svoboščine, sme rabiti svoje zastave in znake ter mora uživati popolnoma svobodno vse prosvetne dobrine nemškega naroda in imeti celotno samoupravo v šolstvu.

Strašno oboroževanje

Angleška vlada je izdala Belo knjigo, ki vsebuje proračun izdatkov za angleško oboroževanje in obrambo države. Po podatkih, ki jih vsebuje Bela knjiga, dosegajo celotni izdatki za angleško oboroževanje okoli 1 milijardo funtov

sterlingov, od česar odpade pol milijarde na tekoče izdatke za državno obrambo. Popolnoma jasno je, da se ta ogromna vsota ne more kriti z rednimi fiskalnimi dohodki. Zato je namen publikacije obrazložiti angleškemu državljanom potrebo teh izdatkov in naporov.

Na drugi strani je po uradnih podatkih angleškega letalstva nemška letalska industrija sposobna zgraditi vsak mesec 1200 bojnih letal.

Takle je po zadnjih dogodkih položaj v Španiji. Črno označeno ozemlje je v Francovi oblasti, ostalo držve republikanci.

Nemčija ima po angleških informacijah sedaj 9800 letal. Anglija jih ima trenutno 7100, sovjetska Rusija nad 7000, Italija nad 4000, USA nad 3500, Japonska nad 3100 in Francija nad 2700.

Nedavno je ves kulturni svet obhajal 375. obletnico rojstva velikega italijanskega naravoslovca Galileja, ki je spoznal in trdil, da se zemlja suče okrog svoje osi. Zaradi teh njegovih, za tedanje znanost vsekakor prevratnih naukov, ga je inkvizicija proglasila za krivoverca. Danes vsi vemo, da je imel Galilei prav in obhujamo bistro veličino njegovega duha, inkvizicija pa se je morala potuhniti v nemo temo svojega mračnjstva.

Glas Amerike

Ameriški zunanji minister Cordell Hull je nedavno govoril po radiu in med drugim dejal:

Glavna stvar je, da se Zedinjene države obvarujejo pred vojno; utegnemo pa nastopiti tudi takšne okolnosti, v katerih Zedinjene države ne bi mogle nadaljevati svoje prizadevanje, da se ohrani mir. Zedinjene države morajo ojačiti svojo oborožitev, da bi se ohranil mir. Vplivati morajo na likvidacijo vseh sporov z miroljubnimi sredstvi in rušiti morajo trgovinske bariere. Ameriška politika nima drugega namena, kakor zagotoviti svetu resničen mir, da pa bo mogoča mirna ureditev vseh spornih vprašanj, je nujno potrebno, da ne bo noten narod ne izzvan ne napaden. Na izzivanje svobodni narodi ne morejo odgovoriti drugače kakor le z odločnim odporom in oboroženo silo. Dokler bo ob-

stajala možnost izzivanja, bo sveta dolžnost ameriške vlade, da ohrani odgovarjajoče obrambne sile v mobiliziranem stanju, da jači ves mehanizem miru in sproti odstranjuje vzroke raznih konfliktov. Svetovni mir je odvisen od tega, ali posamezne države spoštujejo mednarodno pravo in obstoječe pogodbe ter sporazume, človečanske pravice in mednarodne odnose med posameznimi državami, kakor temeljijo na obstoječih pogodbah.

Omiljenje v Rusiji

Po angleških poročilih bo ruska komunistična stranka jela dopuščati več osebne svobode. Periodična čiščenja bodo načelno ustavljena in pripravljala doba za sprejem v stranko bo skrajšana. Glavno glasilo stranke »Pravda« bo zopet uvedlo nekaj strani, prostih za razgovore. Vendar pa list ne bo imel podnaslova v tem smislu, kakor ga je imel že svoj čas. Od tistih, ki so pred letom 1924. polnili te strani v »Pravdi«, jih je le še malo pri življenju. Vse te spremembe bo sprejel že letos v marcu strankin kongres.

Kaj praviš?

»Delavska politika« meni v letošnji 20. številki glede novega papeža takole:

»Italijanski listi napovedujejo, da bo novi papež Italijan, ker imajo tudi italijanski kardinali večino. Od 1523. leta dalje so bili doslej še vsi papeži Italijani. Gre samo za to ali bo novi papež jezuit ali ne. Jezuitom je namreč mnogo do tega, da bi njihov človek zasedel prestol rimskega škofa.«

»Trgovski list« v letošnji 20. številki v posebnem članku razpravlja o važnosti gospodarstva in se zavzema za ustanovitev gospodarskega sveta takole:

»Ni gospodarstvo zadnja stvar in če se pripravljajo tla za dobro politiko, potem se morajo začeti tudi pripravljati temelji za dobro gospodarsko politiko. Te temelje pa more dobro položiti le sporazum med vsemi glavnimi gospodarskimi organizacijami in ta sporazum more dati le gospodarski svet. Bolj ko kdaj je sedaj ustanovitev gospodarskega sveta nujna.«

»Nova Pravda« v 8. številki posveča poseben članek vprašanju sporazuma. Med drugim pravi:

»Čeprav »slovensko vprašanje« in sporazum s Slovenci ni nikdar na dnevnem redu, moramo pa vendar povedati, da je tudi tak sporazum aktualen, odnosno da s sedanjo ureditvijo države tudi Slovenci ne moremo biti zadovoljni. Tudi mi hočemo več pravic, odnosno več samostojnosti. Ves spor ni samo gospodarskega in političnega značaja, mnogo je vmes samo psiholoških momentov, mnogo je samo občutkov.«

O zaposlitvi tujcev piše nedavno celjska »Nova doba« takole:

»Greh je proti državi in narodu, da se v raznih industrijskih podjetjih na naših tleh zaposlujejo tujci, naši strokovno izsolani ljudje pa so brez zaposlitve in brez služb. Povsod po svetu velja načelo in pravilo, da dajejo industrije delo le svojim domačim inženjerjem in mojstrom, samo mi grešimo v tem pogledu še kar naprej. Pri nas se za denar vedno najdejo ugledni možje z zvezami, ki dosežejo na odločujočih mestih, da ostanejo vse oblastne odredbe le kos papirja in se ne izvajajo tako, kakor zahteva to interes naroda in države. Ni to mrznja do tujcev — skrb za obstoj lastnega naroda nam narekuje take mere.«

Toti list je s 24. številko pravkar končal prvi letnik. V kratkem času svojega obstoja se je ta najboljši slovenski humoristično-satirični list tako priljubil, da ga enako rado bere staro in mlado. Naročite si ga tudi vi! Naročila sprejema uprava »TOTEGA LISTA«, Maribor, Cvetlična 12. — Prva številka novega letnika izide 1. marca. Celoletna naročnina znaša samo 30 (trideset) dinarjev. Za naročilo zadošča dopisnica.

Kmetska mladina

Voglje

V nedeljo, dne 5. februarja t. l. je imelo naše Društvo kmetiskih fantov in deklet IV. redni občni zbor. Prav lep in vesel je bil v naravi tisti dan, sonce je tako prijazno sijalo, še bolj veselo pa je bilo med našim članstvom, ko so poslušali posamezna poročila funkcionarjev, o preteklem poslovnem letu. V celoti nismo mogli izvesti vsega načrta kot smo ga načrtali. Vseeno pa smo pokazali našim nasprotnikom, koliko zmore organizirana kmetško-delavska mladina v svoji organizaciji. Zato smo sklenili na občnem zboru, da gremo v bodočem letu še bolj složno na delo za napredek slovenske vasi, kar tudi upravičeno lahko pričakujemo od novizvoljenega odbora, kateri uživa vsestransko avtoriteto. Tov. poverjenik »Grude« pa je na občnem zboru pridobil zopet 4 nove naročnike. Tako ima naše društvo v celoti naročeno 28 izvodov »Grude« in sicer 27 izvodov na društvo 1 izvod pa na posamezni naslov. V zadnji številki »Grude« smo tudi poročali, da bomo igrali igro »Vdova Rošlinka«. Na žalost moramo sporočiti, da zaradi nepredvidenih zaprek sedaj ni mogoče igrati.

Pred kratkim časom se je poročila naša tov. in naročnica »Grude« Milka Bukovnik. Ker je bila ves čas svojega udejstvovanja vnetá zagovornica kmetško-delavskega pokreta, ji želimo v zakonskem stanu mnogo sreče, zdravja in zadovoljnih dni.

Janko Oselj.

Grahovo

Društvo kmetiskih fantov in deklet je v nedeljo 19. februarja imelo v tukajšnjem Sokolskem domu lepo uspelo proslavo pete obletnice svojega dela. Ljudstvo je dvorano napolnilo do zadnjega kotička in z napetostjo uživalo našo besedo in umetnost. Kot zastopnik Zveze je najprej spregovoril tov. pesnik Jože Danev. Govoril je o namenu društev, nazadnje pa je občinstvu v popolni tišini prebral svojo zadnjo, zelo posrečeno pesem »Matiju Gubcu«. Govor in recitacije je ljudstvo z napetostjo poslušalo in nazadnje nagradilo pesnika z burnim aplavzom. Naši fantje in dekleta so nato zaigrali Golarjevo komedijo »Dve nevesti«. Režiser tov. Novljan je igro skrbno in res uspešno vodil, tako da je doživela lep uspeh. Njemu in igralcem moremo samo čestitati za tako imeniten uspeh. Kako smo v teh kratkih urah čutili, se ne da popisati. Bili smo kot ena družina, ponosni na svoje delo in vsi pripravljeni doseči v prihodnjih 5 letih še več. Naše društvo ima zdaj že 166 članov in najlepše napreduje pač mladinski odsek, kar je najvažnejše in najboljše izpričevalo za društvo, ker kjer je mladina, tam je neuklonljivost, uspeh v delu in bodočnost za ljudstvo!

Društvo kmetiskih fantov in deklet bo imelo svoj občni zbor dne 5. marca 1939 o čemer že sedaj opozarjamo vse tovariše in tovarišice.

Šile.

Ptuj

Ptujsko okrožje kmetiskih fantov in deklet bo tudi letos, kakor prejšnja leta priredilo v nedeljo, dne 26. februarja, VIII. prosvetno-organizatorični tečaj, ki se bo vršil v posebni sobi restavracije »Pri zvezdi« v Ptuj. Ob 8. uri se začne predavanja iz organizacije, združništva, gospodarska in kulturna, ki jih imajo naši priznani govorniki, ter trajajo razen opoldanskega odmora ves dan. Vsako društvo pošlje po pet svojih članov, vabimo pa tudi druge fante in dekleta, da se tečaja udeležijo, ter tako razširijo svoje obzorje in se seznanijo s programom kmetško-mladinskega pokreta.

Št. Janž na Dolenjskem

V nedeljo 19. t. m. se je vršil redni občni zbor tukajšnjega Društva kmetiskih fantov in deklet.

Izvoljen je bil novi odbor s predsednikom tov. Stanko Ropretom, podpredsednikom Joško Praznikom, tajnikom Slavko Sačkom in blagajnikom Henrikom Zdešarjem. Društvo si je nadelo nalogo, da osnuje javno knjižnico.

Kljub nasprotovanju in hujskanju proti društvu, je članstvo sklenilo, da bo nadaljevalo z začetim delom do končne zmage kmetški misli na naši vasi.

Mirna peč

Na zadnjem občnem zboru je naše Društvo kmetiskih fantov in deklet v Mirni peči izvolilo sledeči odbor: predsednik Povše Alojzij, podpredsednik Udovič Josip, tajnik Rajer Alojzij, blagajnik Šali Jože. Odborniki so: Koštal Franc, Potočar Stane, Zajc Milan, Potočar Justina, Kumer Rozalija, Povše Ljudmila. Revizorja sta: Rupena Anton, Povše Jožef; delegati so: Povše Alojzij in Udovič Josip.

Stopamo prenovljeni na novo delo za napredek vsega našega podeželja. Saje Jožef.

Sv. Bolfenk pri Središču

Društvo kmetiskih fantov in deklet sklicuje svoj 8. redni občni zbor na nedeljo, dne 5. marca ob pol 2. uri popoldne v društveni sobi, ter vabi vse člane in članice, kakor tudi mlajše fante in dekleta, da se občnega zbora udeležijo.

Poročila sta se te dni tov. Albin Zabavnik z tov. Nežiko Degšev, oba iz Vodranec. Bila sta ves čas marljiva člana in sodelavca kmetško-mladinskega pokreta. Mlademu paru iskreno čestitamo in želimo v novem stanu obilo srečel.

Draga

Vabimo vse tovariše in tovarišice, da se udeležijo občnega zbora Društva kmetiskih fantov in deklet v Dragi, ki bo dne 26. februarja 1939 ob 2. uri popoldne. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročila društvenih funkcionarjev. 3. Volitev novega odbora. 4. Določitev članarine, delegati. 5. Slučajnosti. Erjavec.

Mirenska dolina

V nedeljo 26. t. m. ob 9. uri dopoldne se prične v Mokronogu prosvetno organizatorični tečaj. Tečaj je celodnevni. Vabljeni vsi kmetški fantje. Informacije se dobe pri Društvu kmetiskih fantov in deklet Št. Janž ali pri Zvezi v Ljubljani.

Dopisi

Sv. Bolfenk pri Središču

Preteklo nedeljo, dne 12. t. m. se je v Narodni hranilnici in posojilnici vršil redni občni zbor naše najstarejše kulturne ustanove: Izobraževalnega društva »Lipe«, ki je že 37 let plodno deluje in širi izobrazbo, posredno potom bogate knjižnice, ki šteje 775 knjig, potom gledaliških predstav na lastnem lepo urejenem odru in pevskih nastopih moškega zbora. V preteklem letu se je število čitateljev knjig in članov dvignilo na 78, odbor je imel pet sej, dramski odsek pa dve predstavi. Denarni promet je znašal din 2647'50. Z malimi dopolnitvami je bilo za tekoče leto izvoljeno društveno vodstvo, ki ga tvorijo gg.: predsednik Joško Tomažič, podpredsednik Ivan Šešek, tajnica Marija Hosnarjeva, blagajnik Jakob Munda, knjižničarka Vida Zadravčeva, oskrbnik odra Branko Zabavnik; odborniki: Franjo Puklavec, Alojz Plohl in Jože Hlebec; nadzornika: Franc Rizman in Zdravec Ignac. Kakor vsako leto, se bo tudi letos za knjižnico nabavilo novih knjig.

Največja ovira tukajšnjih organizacij je v tem, da pri nas nimamo toliko potrebne dvorane,

ter se zato gledališke predstave, zborovanja, predavanja in razstave morajo vršiti v šoli, ki ima še razmeroma največje prostore, ki pa tudi kot se navadno pri večjih prireditvah izkaže, nikakor ne zadostujejo, ter se z večkratnim postavljanjem odra samo kvari inventar. Zato se je pokrenila akcija, da se združijo vsa bolfenska društva in zgradijo našim prilikam primerno dvorano, v kateri bo prostora za vse prireditve, ki so se doslej morale vršiti v šoli, lahko se bodo pa podvzele tudi nove prireditve za katere zaradi neprimernih prostorov, doslej pri nas sploh ni bilo prostora. Zavedamo se, da je to v današnjih časih velika žrtev, toda če pomislimo, da je brez lastne strehe in sodobnih prostorov vsako delo le polovično, bomo se kmalu dela lotili z vso resnostjo.

—o—

Tomišelj-Brest

Prostovoljna gasilska četa Tomišelj-Brest je imela v nedeljo, dne 29. januarja t. l. svojo redno skupščino. Radi važnosti dnevnega reda se je udeležilo skupščine lepo število članstva.

Četi predseduje od ustanovitve Modic Jakob, ki je podal splošno poročilo o delu in smernicah za bodoče delovanje.

Četa je ustanovljena l. 1907. in ima središče v Brestu in Tomišlju s potrebnim gasilnim orodjem. Skupna vrednost njenega premoženja se ceni nad din 80.000. Četa je v letu 1937. proslavila 30letnico svojega obstoja in si je ob tej priliki nabavila novo motorno brizgalno. V četi delujejo še naslednji ustanovni člani: Modic Jakob, Lenarčič Ivan, Mavec Jakob, Likovič Ivan, Lipovec Ivan, Japelj Mihael in Grum Ivan. kateri so bili ob priliki proslave 30letnice izvoljeni za častne člane in odlikovani s kolajno za dolgoletno službovanje.

Pri četi smo ustanovili samaritanski odsek v katerega so prijavila svoj pristop tudi dekleta, poleg tega smo osnovali odsek za vzgojo naraščaja, ker le iz naraščaja je možno vzgojiti res dobre bodoče gasilce.

Kulturni drobiž

Po našem podeželju imamo lepo število kmetiskih odrov z izvežbanimi diletanti, ki vpri-zarjajo po večini prav do re dramske komade, vsi ti pa imajo pri izbiri del veliko težavo, ker za naše razmere in okoliščine je na razpolago le mala izbira primernih iger in še ta so pri starejših odrh po večini že igrana. Zato je vsaka novost režiserjem teh odrov dobrodošla, posebno ker redko kaj res dobrega dobimo. Ena takih del je veseloigra s petjem: »Na Trški gori«, ki jo je spisala ga. Metka Bučarjeva, uglasbil pa g. Danilo Bučar, ter jo je pred kratkim predvaljal dramski odsek Društva kmetiskih fantov in deklet pri Sv. Bolfenku ob sodelovanju pevkega zbora »Lipe«. Igra je vzeta iz kmetškega življenja, s šegavim začetkom, prepletena zlasti v glasbi z narodnimi motivi, prehaja koncem drugega dejanja v dramo. Ter se v tretjem spet razvzolja v vesel konec prav po operetski. Delo zahteva sicer precej izvežbane igralce, vendar je hvaležno, kar je dokazal obisk pri omenjeni predstavi, ki se je mogla celo ponavljati oba-krat pri nabito polni dvorani navdušenih gledalcev.

—o. —žič.

Dramlie

Pri nas se je v nedeljo, dne 13. februarja t. l. poročil tovariš Franc Mastnak z gospodično Jožefo Vodušek, kmetško hčerko iz Vodne pri Dramljah. Zenin je bil dolgoletni župan v Dramljah in agilni delavec v kmetško-mladinskih in drugih gospodarskih organizacijah. Novoporočencema želimo na življenjski poti mnogo sreče in zadovoljstva!

Vino in sadjevec prvovrstno sortirano od 60 litrov naorej razpošilja: Posestvo »GRIČ« pri Mariboru

Mlatič

Bolniške postelje in naša cevčina

»Posebna izdaja« je prinesla na dan svetega Blaža, na svojih skromnih nedrih najnovejši, ekonomični načrt novih postelj za našo splošno bolnišnico. Praktična uporaba teh postelj se je baje obnesla po drugih bolnicah, kakor trdi ta cajtenšca, nadvse sijano — tako, da bi bilo povečanje ljubljanske splošne bolnice, kar se tiče postelj popolnoma nepotrebno.

Sramota

Skoraj v isti sapi pa se razburja in mlati na levo in desno »Nova pravda« pod zgornjim naslovom v zvezi s tem mučnim problemom ljubljanske splošne bolnice ter pravi, da je bilo sproženih topogledno že nešteto načrtov za prepotrebna javna dela, ki naj bi služila napredku naroda in ki bi morala biti do danes že davno ustvarjena. Videli pa smo, da manjkajo pri pristojnih činiteljih prava podjetnost, potrebni pogum in največkrat tudi osnovna dobra volja, brez katerih za uresničenje vseh življenjsko važnih in neogibnih načrtov niti misliti ne smemo. Kako majhni smo v pogledu podjetnosti pri nas, naj nam služi za vzgled primer samo ljubljanske bolnišnice s svojo strašno in grozopolno pomanjkljivostjo in revščino. Po trije bolniki na eni postelji, vse križem po tleh, med in pod posteljami, po cele tedne na navadnih nosilnicah itd. Sramota brez primere za ves slovenski narod.

Dve leti pa stoji ob kirurškem oddelku v surovem stanju dograjen stranski trakt, za čigar dogotovitev in opremo ni mogoče nikjer najti sorazmerno malenkostne vsote. Res smo majhni in sodobnega naprednega življenja nezmožni Slovenci... Sicer pa smo po stari navadi storili že dovolj, če smo svoj čas ustanovili za povečanje in moderniziranje nemogoče osrednje slovenske bolnice posebno društvo, ki je že kmalu po rojstvu menda zaspalo sen smrti, ker ni o njem ničesar več slišati, če že ni prišlo na svet mrtvorjeno.

Zato je že zadnji čas, da pri nas prenehamo z večnim oklevanjem in mencanjem vsaj pri onih neutrno potrebnih javnih delih, brez kate-

rih je vsa naša narodna skupnost obsojena na hiranje in usodno nazadovanje in katerih zavlčevanje meče na naše ime v vsem svetu mogočne curke neodpušljive in neizbrisne kulturne sramote.

Poprava storjenih krivic

Pod tem blagodejnim zvenečim naslovom je prinesla sarajevska »Jugoslovenska pošta« — gotovo od kake višje stoječe avtoritete poslano naslednjo izjavo:

»Teror po volitvah in preganjanja političnih nasprotnikov, s katerimi je pričela bivša vlada, so izzvala v vrstah hrvatske, slovenske in srbske opozicije razumljivo in upravičeno razburjenje in nevoljo. Zato je sedanja vlada smatrala za svojo prvo dolžnost, da čim prej popravi storjene krivice. Te dni je — tako poudarja »Jugoslovenska pošta« predsednik vlade Cvetković izdal ukaz vsem ministrstvom, da se morajo v roku osmih dni popraviti vse krivice državnim uslužbencem, ki so glasovali za dr. Mačka, in jih vrniti na ona službena mesta, ki so jih zavzemali pred volitvami v državni, banovinski ali samoupravni službi.«

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke — Rabljene stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36

(nasproti Gospodarske zveze)

Iz naših krajev

× Dvodnevni tečaj za sajenje, rez, oskrbo, gnojenje in precepljanje sadnega drevja se vrši dne 3. in 4. marca t. l. na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen ter traja vsaki dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Za hrano in prenočišče skrbe tečajniki sami.

× V Botkoveh v Slov. goricah so se v neki viničariji stepli fantje, ki so tam popivali. Med pretepom so posestnika Lajha iz Senčaka, ki je z nožem ranil 24letnega fanta Alojza Matjašiča iz Sakušaka, fantje pobili do smrti. Žalostna bilanca tega pijančevanja: eden v grob, drugi v bolnico! Le kdaj bo ljudi na deželi srečala pamet in se bodo zavedli, da pijančevsko pretepanje ni junaštvo, ampak — sramota!

× V Omišu v Dalmaciji so vlomilci izropali cerkev sv. Mihaela in pobrali iz nje ves denar, zlato krono z Marijinega kipa in več prstanov. Izginili so brez sledu.

Prosvetno gospodarsko zborovanje v Celju

V nedeljo 5. marca s pričetkom ob 8. uri jutraj priredi celjsko Okrožje kmetijskih fantov in deklet v dvorani Delavske zbornice v Celju prosvetno-gospodarsko zborovanje. Predavali bodo: Ivan Kronovšek, Ivan Nemec, Albin Podjavoršek, Aleks. Turnšek in dr. Srečko Goljar. Zborovanje je namenjeno predvsem članom in članicam Društva kmetijskih fantov in deklet iz celjskega okrožja. Udeleženci se naj pripeljejo v Celje s prvimi jutranjimi vlaki, člani kolesarskih odsekov društev pa s kolesi.

O kmetijski propagandi

bo na celjskem zborovanju 5. marca predaval učitelj Albin Podjavoršek. Istotako bodo predavanja iz združništva, kmetijske ideje, organizacije ter občinskega in javnega prava. Radi važnosti in zanimivosti predavanj bo organizirana kmetijska mladina obširno dvorano Delavske zbornice napolnila do zadnjega kotička. Korajžno na plan!

Zakladi slovanske zemlje

Ameriški inženjer, ki je dolga leta deloval v Rusiji, je v časopisju objavil zanimive spomine. Ker je mnogo slovenskih ljudi med vojno živelo v Rusiji, smo prepričani, da ustrežemo našim čitateljem, ako tudi mi te spomine v prostem prevodu objavimo. Poleg tega je Rusija država, ki je danes evropskemu človeku najmanj dostopna, zato pa najbolj zagonetna in prav spričo tega izredno zanimiva. Dajmo torej besedo piscu, da spregovori sam.

— Spomladi leta 1928. sem zapustil Aljasko, kjer sem na večji površini zemljišča vodil iskanje zlata. S parnikom sem se odpeljal v Rusijo, kamor so me poklicali v novoustanovljeni trust zlata. Podpisal sem zelo ugodno pogodbo za dve leti. Niti sanjalo se mi ni tedaj, da bom preživel celih deset let.

Prvi mesec sem ostal v Moskvi, kjer sem spoznal organizacijo trusta. Znano mi je bilo, da pripravljajo načrte za velikopotezno razširjenje zlato industrije. Podoba je bila, da ima trust znatna sredstva na razpolago. Imenovan sem bil za glavnega inženjerja skupine zlatih rudnikov v Kočkaru na Uralu, v zapadnem delu Sibirije, kjer so že kopali zlato. Storil sem isto, kar bi bil naredil na Aljaski ali kjerkoli na svetu: zahteval sem načrte rudnika ter podatke o proizvodnji in stroških, da bi sploh mogel presoditi, v koliko se izkoriščanje rudnikov izplača.

Zahteval sem od nekega nemškega gospodarskega strokovnjaka, ki je bil zaposlen v trustovi pisarni, da mi preskrbi te podatke. Ta stro-

kovnjak je bil prepričan komunist, ki se je popolnoma predal sodelovanju z boljševiki. Izjavil mi je tole: »V našem sistemu se ni treba brigati za stroške izkoriščanja. Ako so stroški proizvodnje v kakem rudniku veliki, se to izravna z manjšimi stroški v kakem drugem rudniku.«

Pomen teh besedi mi ni bil jasen, a govoriti nisem hotel o tem. Zbral sem družino, sedel na voz in krenil na dolgo pot iz Moskve do Urala.

V rudarskem središču so nas pristrčno sprejeli. Prirojenega ruskega gostoljubja še ni zasenčila navada videti v vsakem človeku vohuna — in ne sovraštvo do tujcev. Ljudstvo je bilo tu enako ljubezno kakor drugod po svetu, kjer smo živeli. Spremili so nas v veliko vilo s sedemnajstimi sobami. Ta je bila sezidana še pred vojno za upravnika neke francoske rudne koncesije.

Še preden smo si utegnili prav ogledati svoje novo stanovanje, so že pridrdrale kočije, da nas odpeljejo k upravniku rudnika, kjer smo ostali pri večerji. To je bilo prvo vabilo k večerji, a za tem se jih je prvi teden zvrstilo še več.

Zivljenje 1. 1928. v Kočkaru ni bilo nič podobno onemu, kakor smo ga živeli na Aljaski. Ta čas v rudnikih ob nedeljah niso delali. Ni bilo še sprejeto neprekinjeno delo za proizvodnjo. Stepe v okolici so nudile dovolj prilike za lov. Dobil sem nekaj ruskih znancev, ki so ljubili ta šport kakor jaz sam. Ob lepem vremenu smo z družinami hodili na izlete v gozdove. Moji dve hčerki sta se spoprijateljili z domačinkami in sta kmalu jeli razumevati ruski jezik.

Kraj in ljudstvo v njem sta nam vsem ugaljala. Najemnine za stanovanje ni bilo treba plačevati. Hrane je bilo v izobilju in je bila poeni. Kmetje so dovažali svoje pridelke na veliki trg. Prodajali so sadje, sočivje, meso in sir na voze ali pa kar na tleh.

Imel sem polne roke dela. Sjerebrovskij, glavni činitelj v zlati industriji, me je poslal v Kočkar, ker so bili kočarski rudniki v prvi vrsti določeni za to, da jih opremito z modernimi stroji. Hotel je, da iz njih napravim vzorne rudnike.

Brž sem se prepričal, da sem se lotil velikanskega dela. Nihče ni imel med delavstvom niti pojma o mehaniziranem rudarstvu. Tudi znaten del starejših inženjerjev še ni nikoli videl sodobnih strojev. Vsi Rusi so pretirano verjeli v ameriške stroje. Ko bi našteval, kaj vse se je dogajalo z našimi dragimi stroji, ki so jih bili Rusi uvozili, bi ostrmeli. Spoznal sem, da bo treba posamezne delavce učiti vrtanja, grajenja prekopov z lesnim gradivom, razstreljevanja pečin z razstrelivi in zlasti — varovanja strojev. Obšel sem torej rudarsko obleko in delal skupaj z drugimi delavci. Tako sem delal ves čas svojega bivanja v Rusiji.

Nekoč sem doživel nekaj smešnega s starim ruskim rudarjem. Med nadziranjem v rudniku nekega jutra opazim rudarja, kako napačno ravna z vrtnalnim strojem. Tedaj stopim za njega in položim svoje roke na njegove na strojevem ročaju. Ker pa ga krepko držim, ne more nikamor in mora delati. Ker ne znam ruskega, ne morem spregovoriti niti besede z njim.

(Dalje.)

× V Beogradu se je te dni poročila Andjelka Golub z bogatim beograjskim trgovcem Radivojem Matićem. Nevesta je sirota brez staršev in je svojo mladost preživela v zavodu za osirotela dekleta. Bila pa je marljiva in se je izučila v trgovini. Njena marljivost ji je priskrbeli tudi moža, enega najbogatejših trgovcev v Beogradu.

× V Ploči v župskem okraju je nastal zaradi nezvestobe nekega dekleta prepir, ki se je prenesel še na sosednjo vas. Vaščani obeh vasi so se stopili in je bilo več oseb nevarno ranjenih.

× V Sv. Marjeti na Dravskem polju in na Ptujski gori so se sestali prebivalci Dravskega polja in v resoluciji odločno zahtevali, da se nemudoma prične z elektrifikacijo Dravskega polja.

× V Marenbergu se je pri rezanju krme pripetila pri posestniku in lesnem trgovcu po domače Čmolku huda nesreča. Slamorenica je namreč 15letnemu žagarjevemu sinu Vilibaldu špesu v zapestju odrezala desno roko.

× V Loki pri Zidanem mostu se je pred kratkim pojavila davica, ki se je lotila odraslih ljudi. V celjski bolnici je podlegla davici 18letna cestarjeva hčerka Justina Gradišnikova iz Loke. Tudi njeno 22letno sestro Matildo, ki je zbolela za davico, so prepeljali v celjsko bolnico. Tudi Matilda je v bolnici umrla. Gradišnikovo hišo v Loki so zaradi davice kontumacirali.

× V gozdu Radežu v župniji Razbor sta dve gluhonemi sestri iz Loke pri Zidanem mostu grabili listje. Nagrabili sta listje in suhljad v kupe in jih zažgali. Bili pa sta neprevidni in sta se preveč približali ognju, da sta se jima vžgali krili. Ker si nista mogli pomagati in tudi ni bilo nikogar v bližini, sta našli strašno smrt v plamenih. Zogleneli trupli so pozneje našli domačini in prenesli na pokopališče, kjer so ju položili k zadnjemu počitku.

× V Gradišču pri Smartnem je do tal pogorela hiša posestniku Vinku Finguštu, ki mu je ta nesreča povzročila din 20.000 škode. Ogenj je povzročila iskra, ki je padla iz štedilnika na dračje, naloženo okrog peči.

× V Komendi je 16mesečna hčerka potnika Milka Globočnika prevrnila nase lonec kropa in se tako oparila, da je v ljubljanski bolnici kljub zdravniški negi izdihnila.

× V zagrebškem Higienem zavodu so pri pregledovanju blagajne odkrili 130 tisoč dinarjev primanjkljaja. Posebna komisija sedaj skuša ugotoviti, kdo je bil tako zvesten, da je požrl takšen znesek.

× Dvodnevni kletarski tečaj se bo vršil na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru v dneh 13. in 14. marca 1939. Tečaj bo teoretičen in praktičen in bo trajal vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure, je brezplačen in namenjen predvsem praktičnim vinogradnikom. Za hrano in prenočišče skrbijo tečajniki sami. Zanimanci se naj prijavijo predhodno z dopisnico.

× Enodnevni tečaj o trsnih rezi v vinogradu se bo vršil na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru v četrtek, dne 2. marca 1939. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen in bo trajal od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Za hrano in prenočišče skrbijo tečajniki sami.

× Na Barju je nedavno gorelo pri posestniku Francu Jarcu. Ogenj je popolnoma uničil kozolec, zgorelo pa je tudi 10 m³ bukovih drv in precej šote. Škoda znaša 35.000 dinarjev.

× Blizu Bjelevara so kmetje v gozdu našli umorjenega Josipa Mirkovca. Sodna komisija je ugotovila, da je bil zaboden z nožem in je imel prebodeno tudi srce. Truplo je bilo pokrito s cerkvenim prtom. Vse kaže, da je bil Mirkovec član dužbe, ki je izropala župno cerkev v vasi Samariču.

× V Bajevini pri Našicah so pred časom obstrelili kmeta Slavka Čizdeka, predsednika javne organizacije HSS Rane so bile tako nevarne, da jim je Gazdek sedaj v ošajski bolnici podlegel.

× V Turškem vrhu pri Ptujju je do tal pogorela viničarija Franca Levaniča. Ogenj je mena nastal zaradi slabega dimnika.

IV. NEMEE:

Sandžak do Plevlja

Tromeja

Tam kjer je nekda, še ne tako dolgo, tekla tromeja med Črno goro, Avstrijo in Turčijo, tam sedaj veselo žubori voda iz kamenitega vodovoda. Muslimanke s šeredžami se zbirajo in kramljajo okrog vodovoda, ki je nekako žensko zbirališče, kjer se po mili volji kramlja, vgovarja, napada z vsemi posledicami. Večkrat se zgodi, da kakšen nepridiprav namaže cev vodovoda s svinjsko mastjo — takrat seveda požar zagori, da je strah. V tej zvezi je nastala tudi pripovedka o junaških Črnogorcih, ki so hodili po noči Turkom nagajat in mazali vodovodne cevi s svinjsko mastjo.

Neko jutro najdejo presenečeni Turki oziroma muslimani na tromejnem vodovodu obešen velik kos slanine. Dobršen kos slanine pa je bil vtaknjen v cev vodovoda, da je voda kar po slanini curila na tla. Vsi pravoverni muslimani so padali na tla in se molili alahu, da jih reši nesreče, ki lahko iz tega nastane. Za dejanje so osumili mlado Črnogorko, ki je stanovala tik ob tromeji in, ki je bila znana po besnem sovraštvu vsega, kar je bilo v zvezi z Mohamedovimi častilci. Maša je kriva — onaj črn džaur — alah nek ji bude sudac, ona je zakrivila in povzročila nesrečo. Pričeli so kovati zaroto — kakor da je Maša največji sovražnik turškega cesarstva — in neke noči je Maša izginila. Največja nesreča pa se začneja za pravoverne šele sedaj.

Črnogorci seveda niso ostali ravnodušni, da so jim neverniki ukradli najlepše dekle. Tudi oni so se pričeli dogovarjati in snovati načrt kako Mašo rešiti in maščevati. Zbrali so se okolišni serdari, fantje in možje, ki so komaj čakali, da vdvo naravnost v turško trdnjavo. Dolgo so zborovali in pripravljali načrt, ki je bil neke temne noči pretvorjen v dejanje; s pomočjo ogleduhov in podkupnino so se odprla jetniška vrata in Maša je kmalu zadihala sveži zrak svobode. Skoraj neslišno je hitela četa reševalcev, prestopila mestni potok, toda tik ob vodovodu na tromeji je nočni mir nenadoma prekinilo divje vpitje Turkov in pričela se je borba na življenje in

smrt. Truplo je padalo za truplom, toda Turkov je vedno več. Po deset jih prihaja na posameznega črnogorskega junaka, vendar umira se enkrat in takrat častno! Obe strani sta bili prepričani, da se borita za pravico in za vero, v vseh borcih je tlelo besno sovraštvo — nasprotnik mora umreti — je edina rešitev. Maša je krepko vihtela handžar, iz globoke rane na licu pa ji je curila kri; v besnem zaletu sta padla kar dva krivoverca in Maša je ostala brez orožja. V naslednjem trenutku se je hotela z golimi rokami vreti na nasprotnika, v tem trenutku pa je dobila strašen sunek naravnost v srce. Naslonjena na vodovod, se je počasi sesedla, iz srčne rane je tekla vroča kri in se mešala z vodo iz vodovoda.

Drugo jutro se je nudil strašen prizor. Poleg kupa krvnih borcev, je pod vodovodom ležala mrtva Maša. Obraz je imela smešljajajoč in trpeče borben, srčno rano pa je oprala čista voda, ki je enakomerno tekla iz cevi in še danes teče... Tekla je voda in z njo mlada Mašina kri, ki je oprala vse sovraštvo in odprla slepih oči. Teče voda tudi danes, hladna črnogorska voda, toda danes je v njej mnogo več moči in pravično gasi žejo vsega ljudstva. Padle so žrtve, tekla je kri, vse je minulo in zopet se poraja novo. Tudi danes teče kri... po žilah mladih deklet, nič ne moti če je alahova ali Kristova — naša je! Takšna je, se mi zdi, vsa naša preteklost. Na krvnih žrtvah smo spoznali svoje grehe, solze so se topile v mučeniški krvi, dokler ni prišlo spoznanje... Teče voda... teče kri... večno je in bo tekla — ne v smrt ampak v novo življenje mora teči odslej!

Vse naše narodno življenje sloni na težkih krvavih žrtvah; morje krvi je šlo v prazen nič! Ali bomo kedaj spoznali... ali bomo razumeli samega sebe ali bomo ostali večni slepci, da na žrtvah poženejo nove žrtve; vedno za tuje — nikdar naše koristi! — Vsaka stvar ima svojo mejo — gorje kadar se krivično prelita kri vzbudi...

(Dalje prihodnjič.)

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadr. z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 18

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po 4%

Za vse vloge nudi popolno varnost. — Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle. — Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

vloge proti odpovedi po 5%

Nasveti za hišo in dom

Pesin sok pospešuje prebavo. Uporabljajo ga tudi kot sredstvo proti glistam.

Prepih škoduje tudi mnogim rastlinam, zlasti ne sme izpostavljati prepihu mimoze (mimosa pudica), ki je silno občutljiva za vsak najrablejši dražljaj in ti na prepihu prav kmalu shira.

Fižolov golaž pripraviš takole: Namочи četrt kg belega fižola čez noč; odcedi ga, naliij s svežo vodo in kuhaj, da bo mehak. Medtem oprži 10 dkg na kocke zrezane prekajene slaninice ter veliko sesekljano čebulo, da bo oboje bledorumen; dodaj kavno žličko sladke paprike, žlico paradižnikove mezge, ščep kumna in mal strok stlačenega česna ter končno še fižol, ki mora biti že skoraj mehak ter toliko fižolovke, da dobiš po desetih minutah nadaljnega kuhanja golažu podobno jed. Daj ga s kakršnimi koli klobasicami na mizo, tudi lahko kisel zelje daš zraven.

Strašenje otrok ima lahko usodne posledice in čisto nepopravljive posledice. Škoduje jim čisto na živcih, zlasti pa kvarno vpliva na razvoj otrokove duševnosti. Zato otrok nikdar ne straši in seveda tudi drugim ne pusti, da bi ti tako trapili in kvarili otroka.

Važnejša radio predavanja

od 26. februarja do 4. marca 1939.

Nedelja, dne 26. februarja, 17.00: Kreditne zadruge, temelji narodnega gospodarstva.

Ponedeljek, dne 27. februarja, 18.00: Paberk iz vsakdanjega zdravstva — 18.40: Umetniški značaj slovenskega Štajerja.

Torek, dne 28. februarja, 18.40: Problem malga naroda.

Sreda, dne 1. marca, 18.40: Vprašanje poljedelskih delavcev.

Petek, dne 3. marca, Marec doma in v prirodi — 18.00: Matj se vzgaja ob svojem otroku — 19.50: O varstvu prirode.

Sobota, dne 4. marca, 20.00: O zunanji politiki.

Živinski sejmi

Na zadnji živinski sejem v Mariboru so prignali 5 konj, 6 bikov, 161 volov, 294 krav in 11 telet. Cene so se gibale takole:

Voli od 4 do 5'50, biki od 3 do 4, krave od 2 do 4'75, teleta pa od din 3'50 do din 5 za kg žive teže.

Na sejmu v Brežicah so veljale tele cene: voli od 3'75 do 5'50, junci in telice od 4 do 5, prašiči špeharji 9, prašiči za rejo pa po din 7 za kg žive teže.

Približno iste cene so prevladovala na sejmu v Višnji gori, medtem ko so bile na sejmu v Kranju nekoliko višje. Tam so se gibale tako: voli od 3 do 6, telice od 5 do 6, krave od 4'25 do 5'50, teleta pa od 6'50 do din 8 za kg žive teže. Prašiči špeharji (hrvaški) so bili po 10 do 11, pršutarji pa od din 2'50 do 9'50 din za kg žive teže. Mladi pujski po 7 do 8 tednov stari so šli v prodaj po 160 do 180 din za rep.

Sejmi

27. februarja: v Radečah pri Zid. mostu, Igu, Središču.

28. februarja: v Metliki, Kamniku, Ormožu, Ljutomeru, Mariboru, Dolnji Lenčavi.

1. marca: v Ljubljani, Krki, Novi vasi, Celju, Jurkloštru, Trbovljah, Ptuj, Marenbergu, Planini okr. Šmarju pri Jelšah, Slov. Konjicah.

2. marca: v Toplicah, Turnišču.

3. marca: v Vranskem, Mariboru, Koprivni-Velikem Dolu, Oplotnici, Zabukovju na Sevnici.

4. marca: v Slov. Gradcu, Brežicah, Celju, Trbovljah, Petrovčah, Križevcih okr. Murska Sobota.

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, polletno 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pišmenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Od semena

zavisi kakovost in višina pridelka. Po zmernih cenah smo priskrbeli od domače selekcijske postaje

oplemenjeno

seme starega ječmena in ovsa. Ravno tako smo nakupili našim prilikam prilagojeno seme domače

detelje in lucerne,

ga očistili od predenice, nakar je preizkušeno na čistočo in kaljivost po določenih norm o kontroli semena. Ravno tako zamoremo garantirati za prvovrstnost

travnih semen

in njihovih mešanic,

ker so ta semena pred uvozom bila analizirana. Na zalogi imamo stalno tudi razna druga semena.

Cene so razvidne v posebnem ceniku, ki se na zahtevo dopošlje.

Nabava semena je

zadeva zaupanja!

Obračajte se zaradi tega pri nabavi zanesljivo na

Kmetijsko družbo

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Novi trg 3

ali na njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru, Novem mestu in Brežicah,

EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zдроб, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zдроб, pšenično in koruzno krmlino moko, pšenične otrobe, ješprenji, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud, superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskale, apnenega dušika, čilekega solitra itd.), cementa in drugo glavno sstopstvo za Slovenijo opekarni »Hlovac«, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

Kmetijski hranilni in posojilni dom

v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1

reg. zadr. z neomejeno zavezo

Telefon št. 28-47

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzoja /1: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-ročna posojila

Izvršuje ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

ISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23

TELEFON ŠTEV. 25-52